

Takáts Péter

A jelen gazdasági és pénzügyi problémái és egy alternatív gazdaság lehetősége

A modern közgazdaságtan és a pénzhit problémái

Nehéz feladatra vállalkozik az ember, ha társadalmi és gazdasági kérdésekről beszél, különösen akkor, ha ezeket is spirituális szempontok alapján igyekszik megtenni. Ugyanis ma kóros és káros jelenségek mögött a gazdasági folyamatokkal és a pénzzel kapcsolatos meghatározott és jól felismerhető téves gondolatok és ideológiák vannak, melyek – dogmaként – alapvetően meghatározzák gazdasági és pénzügyi életünk gyenge teljesítményét és problémáit. Amikor az ember dogmákkal szemben igyekszik egy kis fényt gyújtani, akkor mindig nehéz helyzetben van. Először is azért, mert a megszokott és a szakma által elfogadott tételekkel szemben kell újakat behoznia, és valahogy elfogadtatnia. Ez pedig ma különösen nehéz, hogy mennyire, azt egy példával szemléltetném.

Egy képzeletbeli orvosi egyetemen a hallgatókat olyan tanárok tanítják, akik még soha nem láttak egészséges embert, sőt amikor boncolás során egy hullát felboncolnak, akkor is csak rákos és egyéb elváltozásoktól torz szerveket és belső világot látnak. Viszont ezek az oktatók, akik ezen a torz emberképen nőttek fel, azt magyarázzák hallgatóiknak, hogy az amit látnak egy egészséges ember szervei és igyekeznek elfogadható magyarázatokat is kitalálni arról, hogy miként működik egy ilyen ember. Ami persze egy lehetetlen feladat és azt hiszem mindenki számára nyilvánvaló, hogy miközben azok a hallgatók, akik ezen a képzeletbeli egyetemen tanulnak, azt hiszik, hogy most a gyógyítást tanulják meg és az egészséges ember működését ismerik meg, valójában félre lettek vezetve, mert ezzel a tudással gyógyítani lehetetlen.

Viszont amíg az orvosokkal kapcsolatosan ez egy kitalált példa volt, addig szomorúan azt kell mondanom, hogy **közgazdászaink pontosan ilyen helyzetben vannak.** Az egyetemeken egy beteg gazdaságot és egy beteg pénzrendszert úgy mutatnak be nekik, mintha az egészséges lenne, az elődök által megfogalmazott dogmákat ismételve a végtelenségig, nem véve figyelembe, hogy éppen ezek tették ilyen beteggé a rendszert, és hogy az élet százszor igazolta már, hogy ezzel a tudással nem lehet sem gyógyítani, sem pedig egészségesen működtetni egy rendszert. A fiatal közgazdász generáció által megtanult fogalmak és törvényszerűségek ugyanis mind tévedésekre és egy-egy materialista gondolkodó hibás mechanisztikus elképzelésére épülnek és ezek egy végzetesen beteg gazdaságot és pénzügyi rendszert úgy látnak velük, mintha az egészséges lenne.

Az összes tévedésnek ugyanis alapja az, hogy az emberek többsége és így a tudományos kutatók is **mechanisztikusan tekintik nem csak a világot, hanem**

az abban zajló társadalmi és gazdasági folyamatokat is. Így aztán az élő szervezet folyamatait mechanizmusokként akarják megérteni, jelenségeit részekre bontva igyekeznek értelmezni és elméleteiket a logikai gondolkodás útján, a külsőleg megfigyelhető jelenségekre alapozva készítik el. Ez aztán így nem is lehet működőképes, mert egy élő rendszert, egy organizmust – amilyen a társadalom és benne a gazdaság is – **soha sem lehet mechanisztikus alapokon sem megérteni, sem pedig magyarázni.** Ezért aztán a valóságot leíró elméletek helyett ideológiákat gyártanak, melyek később dogmákká válnak, és az ezekből kialakított pénzügyi- és gazdasági mechanizmusokat akarják ráhúzni a valóságra. Ezt követően pedig csodálkoznak, hogy a valóság nem működik ezeknek megfelelően ill. az elmélet hibás és károkat okozó működéshez vezet.

Nem beszélve arról, hogy ez az ideológia gyártás mára már eljutott odáig, hogy a **közgazdaságtan elméletei azért születnek, hogy a jelenlegi erőviszonyokat és státusz quot állandósítsák, és semmi közük sincsen a valódi gazdasági folyamatokhoz.**

A következőkben – a teljesség igénye nélkül – igyekszem felsorolni azokat a tévedéseket, melyek ma már dogmákká válva, lehetetlenné teszik a valósággal és a valódi problémákkal való szembenézést, hiszen a dogma az nem más, amint a gondolkodás határozott megtiltása.

A közgazdaságtan legnagyobb tévedései és dogmái

1. Óriási tévedés a pénzzel és a gazdasági folyamatokkal kapcsolatban az, hogy ma az egész világ – közember és tudományos kutató egyaránt – komolyan azt gondolja, hogy **az ember munkáját meg lehet fizetni, hogy a munkaerő egy megvehető áru.** Általános elterjedt az a vélekedés, hogy vállalkozások pénzzel munkaerőt tudnak vásárolni. Mivel ez egy óriási tévedés, ezért aztán téves az ebből levezetett minden elmélet és közgazdasági gondolkodás is, így pl. hogy az embernek biztosítani kell, hogy ezen „árúját” - olyan jól, olyan drágán, amennyire csak lehet – eladja a munkaerőpiacon. Vagyis hogy az embernek magának kell a piacra vinni ezt az árút! Ez az egész elgondolás nemcsak téves, hanem egyszerűen nem igaz, mert az emberi munkaerő az nem áru, hanem az ember küldetésének és karmájának megvalósítási eszköze.
2. Téves felfogás az is, hogy a pénz önmagában egy neutrális dolog, mint ahogyan azt az ókori Rómában mondták: **“a pénznek nincs szaga”.** Az a vélemény, hogy egy százforintos az így is úgy is csak egy százforintos, és teljesen mindegy, hogy ez a pénz kábítószer kereskedelemről, vagy becsületes munkából származik, nos ez egy alapvető tévedés a pénzre vonatkozóan. Mert az ember összeköti a sorsát és a karmáját azzal, amit a pénze csinál.

3. Tévedés az az uralkodó felfogás is, hogy **a nyereség indokolja a termelést és a terméket**. A ma még oly divatos gazdasági és pénzügyi elméletek szerint a pénzügyi nyereség a piac és a termelés egyetlen motivációja, semmi más nem kell figyelembe venni. Vagyis ha egy termelés, legyen az bármilyen káros is emberre és környezetre, nyereséges, akkor ez igazolja a termék jogosultságát.
Ezt ugyan ma már kezdik felelős elméletek helyettesíteni, de nem azért mert a közgazdászok rájöttek a tévedéseikre, hanem azért, mert a KK gondolkodású csoportok, a civilek ezt rákényszerítették a világra.
4. Teljesen téves az a kép, ami ma a világban él a pénzzel kapcsolatban, Mert sem az emberek, sem pedig a bankok nem tudják, hogy **mi is a pénz valójában** és mit is kellene tenni vele, hogyan kellene azt egészségesen áramoltatni a gazdasági organizmusban.
A hagyományos felfogással szemben a valóság pedig az, hogy **a pénz nem tőke, hanem a gazdaság vére, egy olyan eszköz, amelyik a gazdaságban áramlik, miközben összeköti, összekapcsolja a gazdaság résztvevőit egymással**. Spirituális oldalról nézve egyébként a pénz a legszentebb dolog, ami egy gazdaságban létezik. Így aztán érthető az is, hogy miért tévesek azok az elgondolások, hogy milyen szerepet kell játszani a bankoknak a gazdaságban.
Egészen leegyszerűsítve azt mondhatjuk, hogy korunk bajának jelentős része éppen a pénzzel és a bankok szerepével kapcsolatos hamis és téves képből és felfogásból származik.
5. Ha már a pénznél tartunk, akkor igen nagy hiba és kizárólag hatalmi célokat szolgál az a dogma, mely szerint a pénzkibocsátásnak nem szabad parlamentáris ellenőrzés alatt lennie. Vagyis a **jegybank függetlenségének nevezett dogma**, a téves szemléletből és a hatalmi érdekek kiszolgálásából keletkezett és semmi köze egy egészségesen működő gazdasághoz.
6. Persze ezután jogosan felmerül az a kérdés, hogy akkor mi a tőke? **A tőke az ember, az emberek szellemi képességeinek összege, az amit az ember születésekor az Istenek ajándékként magával hoz**. Az a kreatív képesség, amivel az ember a Földön teremteni tud, ami egyedül képes egy terméket, egy szolgáltatást létrehozni, a természetet átalakítani. Ugyanis ha jól megnézzük, akkor az emberi szellem ragadja meg a munkát és dolgozik általa a Földdel, hogy termékeket és szolgáltatásokat hozzon létre.
7. Egy óriási probléma ma a gazdasági életben az, hogy **az élet természetes ritmusa helyébe egy azzal szöges ellentétben álló ritmus lépett**, melynek lényege az állandó és egyirányú változás, az állandó növekedés. Ennek hatására a harmónia felbomlása az ember és a gazdaság között mára már hatalmas mértékűvé vált. Miközben a világ és annak lényei a ritmusra, és az ugrásokkal, kvantumokkal való növekedésre épülnek, a gazdasági és politikai

vezetők nem képesek megérteni és belátni, hogy a „**mindig csak növekedni**” elve egészséges szervezetekben sehol sem létezik! Csak a betegekben, viszont **ez egy halálos betegség, amit ráknak hívnak!** Az ilyen gondolkodás következtében aztán napjainkra a gazdaság elszigetelődött az őt körülvevő külvilágtól, az embertől és annak minden igényétől és halálos veszélyeket rejt a világra.

8. **A spártai elv: az erőset segítsd, a gyengét öld meg.** Ez a mai modern közgazdaságtan alapelve, ami abban mutatkozik meg, hogy a gyengébb gazdaságokat a rendszer nem támogatja, hanem további súlyos adókkal és extra pénzügyi terhekkal (pl. magas kamatok, leértékelés, stb.) sújtja. Vagyis ahelyett, hogy ezekben az országokban mindenféle segítő és támogató intézkedésekkel tennék ismét egészségessé a gazdaságot, éppen ennek ellenkezőjét teszik. Érdekes módon ez ellen igen kevesen szólalnak fel, ami jól mutatja a beteg közgazdasági gondolkodás sajnálatos térhódítását és a dogmák hatalmát.

Ahogy a **lovak szemellenzője, úgy hatott ez a dogmákon alapuló téves gondolkodás az elmúlt években**, évtizedekben a közgazdászokra, a gazdaságban dolgozó vállalkozókra és menedzserekre, sőt még a politikusokra is. **Hatására aztán a mindennapok fontos és nélkülözhetetlen elemeit ma már nem képesek a valóságnak megfelelően sem észlelni, sem megfigyelni. Így természetesen nem képesek megfelelő döntéseket sem hozni.** Ez aztán napjainkra oda vezetett, hogy a közgazdaságtan, ill. a gazdasági és politikai élet vezető szakembereinek tevékenysége és döntései csak a beszűkült látókör által megismerhető tényeken alapszik, és ezt kiegészítik, átszínezik az egyéni mohóság, a vágyaik és a lélek mélyén rejlő – még sötét – szándékaik.

Ezért aztán ezek az emberek még a súlyos figyelmeztetések ellenére sem veszik tudomásul, hogy az a világ, a társadalom és benne a gazdaság működése és alapelvei nem olyanok amilyenek ők látják. Vakságukban kétségbeesetten küzdenek az ellen, hogy kiderüljön: az emberek és a világ gondolkodása, a tudomány haladó gondolkodású képviselőivel az élen, már régen elhaladt mellettük.

Ezért a mai kor számára a legfontosabb feladat, hogy a fenti dogmák és tévedések helyébe új, egészséges gondolatokat helyezzünk, melyek alkalmasak arra, hogy egy új pénz és gazdaság elmélet alapjait képezzék. Egy olyan gondolkodásra van szükségünk, mely harmóniában van a természettel, az emberrel és a világgal, és ezáltal kiküszöböli a fenn vázolt hibás gondolkodásból fakadó tévedéseket.

De még egy pillanatra időzzünk a jelennél, és nézzük meg, mit is okozott a közgazdaságtan árulása.

A közgazdaságtan árulása, avagy az államok fogsága kerüléséről

Annak ellenére, hogy szinte egyetlen média sem ad igaz és a valóságot pontosan visszaadó képet a gazdaság állapotáról, ma már kevés ember hiszi el azt, hogy az Euro válsága csak egy tünet, és meg vannak győződve arról, hogy **a mélyben valami más, súlyos ok van**. Sok adat és szakember véleménye támasztja alá azt, hogy ma a II. világháborút követő békerendszer felbomlóban van, a gazdasági és pénzügyi rendszer minden eddiginél nagyobb problémával áll szemben, mára a rendszer egésze került válságba és az államok egy olyan patthelyzetbe kerültek, melynek megoldására a politikának csak két lehetősége volt.

Vagy bevallja, hogy a **jóléti állam, a fogyasztói társadalom csődbe került**, és mint olyan nem létezik többé vagy pedig újra és újra hitelből próbálja meg fedezni a fokozatosan csökkenő adóbevételekből adódó hiányokat, és ennek segítségével ameddig lehet elhallgatja azt a tényt, hogy a jólétnek vége, és a hitelcsapda következtében az ország nemzeti függetlensége elveszett.

A politikai természetesen azt a megoldást választotta, hogy **nem beszél őszintén semmiről sem**. Nincs más választása, ha továbbra is hatalmon akart maradni, ha azt a látszatot akarja fenntartani, hogy az országában még a választott politikusok hozzák a törvényeket és a szuverén állam létezik, akkor a játékot tovább kell játszaniuk. **Ehhez a színjátékhoz megnyerték a közgazdaságtan és annak neves képviselőit** és mára odáig jutottunk, hogy **a modern, elsősorban neoliberális közgazdaságtan már nem a gazdasági folyamatokat írja le, hanem ideológiákat gyárt a jelenlegi gazdasági státusz quo és erőviszonyok alátámasztására**.

Ez a folyamat már elég régen, **még az 1920-as években elkezdődött**, amikor a tőke mozgási szabadsága hihetetlen mértékben megnövekedett és nyomán a globális tőke minden addig ismert módszernél brutálisabban kezdte kifosztani a világot. Ez azonban a piacért folytatott harc felerősödését és az egymással rivalizáló tőkécsoportok fokozódó küzdelmét hozta, ami végül a II. világháborúhoz vezetett. Ennek a folyamatnak az lett a természetes következménye, hogy az amúgy is meglévő asszimetria a tőke és a munkavállalók között csak egyre nagyobb lett.

Ezek a jelek, vagyis, hogy a pénzügyi és gazdasági asszimetria világháborúhoz és sorozatos válságokhoz vezetett, arra figyelmeztették a pénzügyi világot, hogy egyrészt mérsékelni kell mohóságukat és másrészt valamilyen kiegyezést kell kötniük az állammal és a munkavállalókkal. Le kell csillapítani őket. Ez a megegyezés végül létrejött, és ezt nevezték el szociális piacgazdaságnak, ill. jóléti társadalomnak. Ez lett az elmúlt évtizedek fellendülésének alappillére, miként ez volt az oka az elmúlt évtizedek békeidőszakának. Ez a kiegyezés mutatkozott meg az európai integrációban is.

A jóléti társadalom és a szociális piacgazdaság története valójában 1973-ban kezdődött, és ez a kezdet szorosán összekapcsolódik az országok adósságcsapdába ejtésének kezdetével is. Ebben az évben a közgazdászok és a velük együttműködő politikusok fontos lépésre szánták el magukat, és megszüntették a **Bretton Woods-i Egyezményben** még 1944-ben rögzített kötelezettséget, mely szerint az USA kormánya azt vállalta, hogy 36 USD-t minden esetben 1 Unca aranyra vált be. A folyamat során az amerikai kormány **1971-ben felmondta ezt a kötelezettségét és 1973-ban végleg hatályon kívül helyezte azt.**

Erre a lépésre nagy szükség volt a háttérben már régen megformált pénzügyi és gazdasági tervek megvalósításához. A nyugati közgazdászok ugyanis már a II. világháború végét követő időktől kerestek olyan megoldásokat, melyek alkalmazásával lehetőség nyílik a tőkejövedelmek állandó növelésére, úgy, hogy közben a dolgozók is kaphatnak ebből valamennyit, és a munkabérek emelése is megvalósulhat. Ez utóbbi szolgálta volna a fenti kiegyezés megvalósítását.

A célt a közgazdászok elképzelése nyomán az arany standard megszüntetése úgy tudta szolgálni, hogy **megszűnésével a világban addig – az arany fedezet által – korlátozott mértékben jelen lévő pénzmennyiség növelése elől ezzel minden akadályt eltüntettek, és az új rendszerben a nyugati tőke és bankrendszer számára megnyílt a korlátlan pénzteremtés lehetősége.**

Azt persze tudták, hogy ez a **korlátlan pénzteremtés inflációt és pénzügyi kríziseket fog okozni,** amiben aztán a felesleges pénz eltűnik, ezért szükség volt valamilyen megfelelő mechanizmusra, hogy ezt el lehessen kerülni. Azt találták ki, hogy **a pénzteremtéssel együtt és lehetőleg azonos mértékben növelni fogják az ipari termelés mértékét is.** Ebből természetesen egy olyan növekedési kényszer jelent meg a világban, melynek minden káros hatását napjainkban megtapasztaljuk.

Mégis, minden kár és probléma ellenére a mai napig ezt, mint a kapitalizmus természetes részét igyekeznek a szakemberek bemutatni és olyan mértékben beleverték az emberek fejébe, hogy ezt onnan kiverni szinte lehetetlen. Miközben ez a **teljes gazdaságra és az egész világra rákényszerített növekedés csak azért szükséges, hogy a tőkejövedelmek állandó emelkedése biztosítva legyen. Ennek a történetnek semmi köze sincsen egy egészségesen működő gazdaság alapelveihez, sem pedig a jóléti társadalom eszméjéhez.**

Ennek az igen trükkös megoldásnak bevezetésével mindössze annyi történt, hogy a tőketulajdonosok és a munkavállalók közötti asszimetriát és az abból fakadó állandó ellentétet egyszerűen lecserélték egy mesével: a jóléti társadalom meséjével. Ma már jól látható módon nem történt más, mint egy a szakemberek által jól ismert probléma megoldásának egyszerű elnapolása és a beteg helyzet néhány ember általi kihasználása, hatalmi és gazdasági céljaik elérésére.

Kihasználva az eufórikus állapotot, amiben még úgy tűnt, hogy a mese valósággá válhat, az államok fogságba zárásának egy újabb lépése történt meg. **A történet egy további fontos állomása az 1979-es év.** Ebben az évben, mindjárt az év elején, pontosan 1979. január 3-án a francia kormány, az akkori pénzügyminiszter, Valery Giscard d'Estang javaslatára egy érdekes törvényt alkotott a Francia Nemzeti Bank új státuszáról. Ebben a törvényben **egyszerűen megtiltotta a saját nemzeti bankjának, hogy ettől a naptól kezdve, kölcsönt adjon a saját államának, kormányának.** Ezzel a francia kormány arra a megdöbbentő dologra kényszerítette rá saját magát (!), hogy ettől a naptól kezdve nem tud többé sem kamatra, sem pedig kamatmentesen a saját nemzeti bankjától hitelt felvenni. Csak a pénzpiacokon, és természetesen jóval magasabb kamatra!

Ez az intézkedés és annak hatása annyira tetszett a pénzpiacoknak, mellékesen megjegyezve nagyon könnyen lehet, hogy éppen ők álltak a dolog háttérében, hogy végül sikerült azt is elérniük, hogy a Maastricht-i Egyezményben (a 104-es cikkelyben), majd pedig a Lisszaboni Szerződéssel módosított EU alapokmányban, ezt a megdöbbentő rendelkezést általánosították az egész Unióra.

(123. cikk. (1) Az Európai Központi Bank, illetve a tagállamok központi bankjai (a továbbiakban: nemzeti központi bankok) nem nyújthatnak folyószámlahitelt vagy bármely más hitelt az uniós intézmények, szervek vagy hivatalok, a tagállamok központi kormányzata, regionális vagy helyi közigazgatási szervei, közjogi testületei, egyéb közintézményei vagy közvállalkozásai részére, továbbá ezektől közvetlenül nem vásárolhatnak adósságinstrumentumokat.)

Azaz ettől a naptól kezdődően az európai államok nem vehettek fel többé kölcsönt a saját központi bankjuktól, vagyis ezzel végképp lemondtak arról a szuverén jogukról, hogy saját pénzt nyomjanak ki. Ezzel az államok feladták a saját pénzverési jogukat, és ezt a jogot átadták néhány magánvállalkozásnak!

Ez pl. azt jelenti, hogy amikor azt halljuk, hogy az Európai Központi Bank hatalmas pénzmennyiséget juttatott ki a piacra, hihetetlenül kedvező, kevesebb, mint 1%-os kamattal, akkor ezt a pénzt csak a magánbankok, azaz magánvállalkozások kaphatják meg. A kormányok, az országok pénzigényüket pedig csak ezektől a bankoktól felvett hitelek formájában tudják fedezni. **A kormányok természetesen ezeket a pénzeket már nem az eredeti 1%-on, hanem jóval magasabb, 3,5 - 7,0 % közötti kamattal kapják meg!** Ebből pedig egészen egyértelműen látszik a lényeg: ma a bankok azokat a pénzeket adják kölcsön a kormányoknak, még hozzá meglehetősen magas kamatra, melyeket ők majdnem ingyen kapnak az Európai Központi Banktól. **Ezzel nem csak hihetetlenül magas - és indokolhatatlan - extraprofitra tesznek szert,**

hanem - érthetetlen okból és célból - a hitelfelvevő álmokkal szemben hatalmi pozícióba is kerülnek.

Különösen megdöbbentő ez a helyzet abban a kontextusban, hogy a kormányok, országok jelentős része, különösen a szegényebb, azaz rosszabb besorolású országok, olyan magas kamatra veszi fel a magánbankoktól a pénzt, hogy már **a hitelszerződés megkötésének pillanatában biztos és köztudott** (persze inkább egy szűk kör számára), hogy **terhei soha, semmilyen körülmények között nem lesznek kigazdálkodhatóak.** Mert ezekben az országokban nincs és nem is lesz soha olyan cél vagy beruházás, ami a kamatokkal egyenlő, vagy esetleg egy picit magasabb hozamot biztosítana, mint a hitel költségei. De a hitelcsapda a jobb besorolású országokat is fenyegeti, ha nem is a kamatok miatt, hanem valamilyen más okból, így az már most egyértelműen látszik, hogy a kormányokat súlyos történelmi és politikai felelősség terheli az eladósodásért és annak minden következményéért.

Nem hiszem, hogy tudna valaki csak egyetlen értelmes érvet is mondani arra, hogy miért jó ez egy nemzetnek? Hiszen az, amit ez a megoldás okoz tisztán és világosan látható: ezzel az európai kormányok és a **nemzetek szépen lassan teljesen elveszítették nemzeti függetlenségüket, a politikusoknak többé már nem a választók akarata, hanem a pénzpiacok érdekei szerint kell dönteniük, ha finanszírozni akarják a nemzeti költségvetést.**

Az így beindult folyamat lényege ma jól megmutatkozik pl. abban is, hogy a bankok közpénzekből történő feltőkésítése már elsőbbséget élvez az adófizetők követeléseivel szemben. A folyamat hatására ma már a közadósságok túlnyomó része a magánbankok könyveiben szerepel, amit a bankok az elmúlt években gyűjtöttek be, és nem csak hitelezéssel, hanem a 2008 óta tartó folyamatos felvásárlások által. Ezeket persze közben az Európai Központi Banktól kapott szinte ingyen hitelből finanszírozták.

Ezt ráadásul az EU a 2010 őszén az Európai Pénzügyi Stabilitási Alap által kibocsátott kötvényekkel kapcsolatos magánkövetelések elsőbbségének biztosításával tette kötelezővé. Ez a szabály mára már nem csak az Alap kötvényeire, hanem a magán hitelezők minden követelésére is érvényes, ezek ugyanis mind elsőbbséget élveznek az állampolgárok, az adófizetők követeléseivel és jogaival szemben. Ezt az eljárást ma az EU valamennyi országában szisztematikusan érvényesítik.

Miközben a „gyanútlan” (?) államok sorra fogadták el azokat a közgazdászok és pénzpiacok által javasolt intézkedéseket, melyekkel fokozatosan feladták függetlenségüket és lemondtak szuverén jogaikról, **a tőke a XX. század utolsó évtizedeiben, szép csendben felmondta a jóléti államra és a szociális piacgazdaságra vonatkozó megállapodást és egyre inkább keletre helyezte át a termelését.** Ezáltal az államok **magukra maradtak és egyre jobban**

csökkenő adóbevételek mellett, most már nekik „egyedül” kellett biztosítani a jóléti államok magas szociális szolgáltatásait, ami mint jól tudjuk lehetetlen. Miközben az államoknak egyre csökkenő adóbevételekkel kellett szembesülniük és a szociális ellátáshoz szükséges pénzt egyre nehezebben tudták előteremteni, a tőke a távol keleti munkával hatalmas extraprofithoz jutott.

Hiszen az ezredforduló közelében már **nem csak a cégek fizettek jóval kevesebb adót, a hazájukban, mint korábban, hanem maguk a polgárok is egyre nehezebben jutottak munkához,** és ha ez esetleg sikerült is, fokozatosan egyre alacsonyabb bérekért kellett dolgozniuk, hiszen a munkaadók állandóan a keleti bérszínvonallal szembesítették őket. Azaz, **miközben az állam szociális kiadásai emelkedtek, egyidejűleg az emberek adóbefizetései is lecsökkentek.**

Ezzel az államok egy olyan patthelyzetbe kerültek, melyből nincs kiút. A politika a további hitelfelvételeket választotta, annak ellenére, hogy ez az állami szuverenitás szinte teljes elvesztésével jár együtt, de csak hogy megtarthassák hatalmukat, inkább nem beszéltek a mértéktelen eladósodás veszélyeiről, a nemzeti függetlenség elvesztéséről. A mai napig kétségbeesetten igyekeznek fenntartani a látszatot, egy már valójában nem is létező jóléti társadalom látszatát. Ezzel pedig a kormányok, az országok sorsa megpecsételődött, az adósság csapda kapuja végleg becsapódott mögöttük.

A csapdát persze a pénzügyi körök és a velük együttműködő közgazdászok állították és mélyítik ma is. Erre kitűnően alkalmas eszköz volt pl. a neoliberális gazdaságtan. Ez ugyanis nem a gazdaság valós működését írja le, azt nem is tudná, hanem az erőviszonyok ideológiai alátámasztását szolgálja, annak érdekében, hogy a rendszer által létrehozott mértéktelen eladósodáson keresztül a hatalom és a korábban szuverén országok irányítása fokozatosan átkerülhessen a pénzügyi körök kezébe. Ezáltal biztosítja azt is, hogy ne hogy valakinek mégis sikerüljön kicsúszni a csapdából.

A jövő - Mi az organikus szemlélet?

Ahhoz hogy a következőkben használt fogalmakat jól meg lehessen érteni, először azt szeretném megmagyarázni, hogy mit is értek organikus szemlélet alatt. Ennek a szemléletnek az alapja az ember, de nem abban a formában, ahogyan azt a hétköznapiakban tekinteni szoktuk, vagyis nem a külsőségekben megismerhető jegyek alapján tekint az emberre, ahogyan azt ma mondjuk az anatómia vagy a fiziológia teszi. **Az organikus szemlélet az ember belső szférájába úgy néz bele, hogy átlátja és felismeri azt, ahogyan az emberi organizmusban az egyes dolgok bensőleg átélhetők.**

Ez a szemlélet úgy tekint az egyes szervekre, a tüdőre, a szívre, és a többire, mint amelyek a maguk fizikai alakjában és fiziológia folyamataiban csak valami **külső kifejeződései, külső megnyilatkozásai valaminek, ami spirituális és ami teljes mértékben összefügg a kozmosszal**. Ezután pedig ezt a szemléletmódot használja a társadalom és a gazdasági élet összefüggéseinek felismerésére és megfogalmazására. Ezt a tudást, ezt az ismeretet viszont csak úgy szerezhethetjük meg, hogy **ha átéljük azt, hogy az ember összenőtt a kozmosszal és a bennünk élő lelki-szellemi nem a sajátunk, hanem egy olyan áramlás, amit a kozmosz belénk, emberekbe sugároz**.

Ugyanakkor igen fontos belátnunk azt is, hogy ez a szemlélet **nem egy új gazdasági modell, hanem a gazdasági és pénzügyi folyamatok - szellemi vagy spirituális úton létrejött - imaginatív ősképe**. Ennek belátása pedig azért különösen fontos a mai ember számára, mert ma inkább az intellektuális és modellszerű gondolkodásból levezethető ábrákkal, képekkel szeretünk dolgozni. Miközben ez a spirituális vagy érzékfeletti valóságot csak modellen kívüli paraméterként tudja kezelni, ezzel szemben egy ilyen imaginációban felismert ősképből mindkettő, egységben benne rejlik.

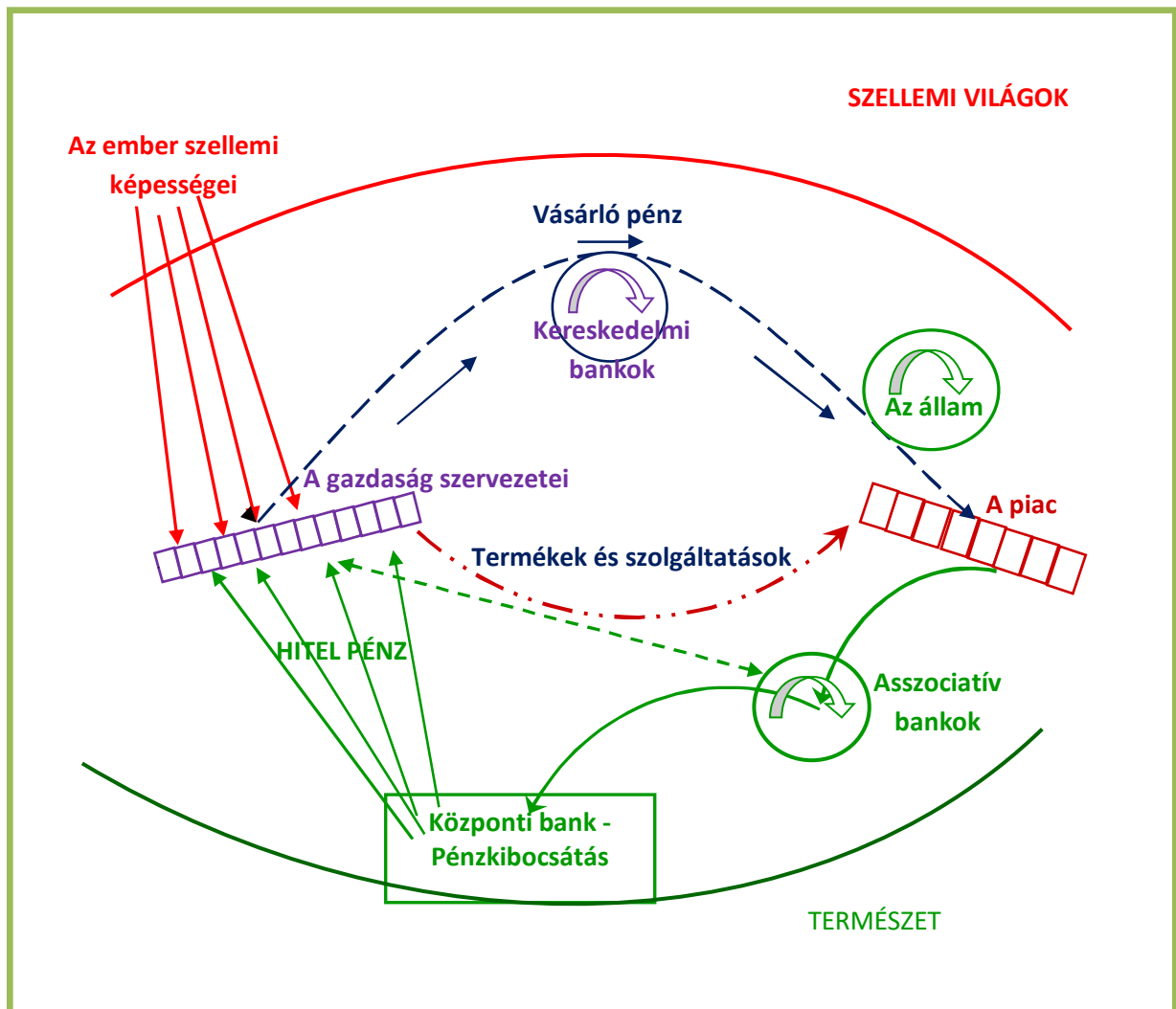
Egy ilyen imaginatív kép ugyanis egy esszenciája annak, hogy egy egészségesen szervezett társadalomban és gazdaságban milyen folyamatok zajlanak és milyen szervezetek működnek, ill. azok hogyan kapcsolódnak egymáshoz.

Ha így képessé válunk a szociális formákról és azok működéséről magunkban egy belső imaginatív képet kialakítani, akkor megérthetjük a társadalmi és gazdasági életnek az intellektuális gondolkodás számára meg nem mutató belső törvényszerűségeit és működést is. Ez pedig, abban az esetben, ha helyesen csináljuk, pontosan az ellentéte annak, ami az ideológiák esetében történik, amikor az ember intellektuálisan kigondolt és elsősorban a fizikai világ törvényszerűségeire alapozott elméleteket próbál meg a valóságra rákényszeríteni.

Sőt, ha az ember képes ezen a fenn leírt megismerési úton haladva felismert működési törvényszerűségeket helyesen megfogalmazni, akkor **maga is képessé válik egészséges társadalmi és szociális formákat megteremtésére**. Olyanokra, melyek egymástól ugyan különbözők, de mégis mind valóságosak és igazak.

Most ugyanis egy olyan korban élünk, amikor minden közösségnek önmagának kell felismernie azt, hogy az a forma, amit létrehozott az ő számára helyes-e vagy sem. Ma tulajdonképpen mindenkinek beavatottnak kell lennie, mert ma már nincsenek többé guruk, vagy vezetők, akik megmondják, hogy ennek így vagy úgy kell lennie.

Az organikus modell

Ábra: A gazdasági és pénzügyi folyamatok imaginatív ősképe

Az emberi társadalmi és gazdasági tevékenység számára a környezetet két dolog adja, az **egyik jelképesen mintegy felülről, a másik pedig alulról határolja be azt. Ezek a szellemi világok és a természet.** Ezzel pedig látjuk magunk előtt a gazdasági folyamat lényegét, mert az egyik oldalon ott van az emberi szellem, amelynek képességei vannak, és amikor ezeket a képességeket az ember a munkájában felhasználja, akkor a természetből fogyasztható termékeket hoz létre. Ezzel pedig megvannak a gazdaság lényeges alkotó elemei is, mind a három: a természet, a munka és a tőke.

A tőke ebben a képben nem más, mint az ember szellemi képességeinek összessége, amelyek felhasználásával az ember a természetben munkát tud végezni és terméket tud előállítani. Egy vállalkozásnak az egyetlen tőkéje az a vállalkozásban dolgozó embereknek a szellemi képessége. Ugyanakkor kétféle tőkét különböztethetünk meg, mert egyszer tőkének nevezhetjük az ember

szellemi képességeinek és az alulról jövő hitelpénznek az összekapcsolódását, és ez a vállalkozói tőke. A fogyasztói tőke pedig a vásárló pénz oldalon a pénz áramnak az összekapcsolódása az árukkal. Ezekből pedig még az is következik, hogy egyik tőkének sincsen tulajdonosa. Ez a mai tőke tulajdonlás kérdés egy spirituális gazdaságban nem is merül fel.

Ha most a munkát nézzük meg és ezt most szociális szempontból tesszük, akkor azt látjuk, hogy **a munkában egy szociális alapesztus jelenik meg**. Mert az emberi munka mindig egy irányított tevékenység, ami a másik ember érdekében történik. A munka kiinduló pontja tehát mindig a másik ember igénye. **Összefoglalva azt mondhatjuk, hogy a munka az emberi igények kielégítése.**

Ahhoz pedig, hogy ez az emberi munka hatékony legyen, ahhoz kell egy terület, és ezt a természet adja, a minket körülvevő teremtett természet biztosítja a munkaterületet az ember számára. De ennek ellenére a természet, mint olyan, az nem egy gazdasági érték. Csak akkor válik azzá, amikor az ember a munkán keresztül átalakítja, és úgy alakítja át, hogy az abból készített termékekkel kielégítse más emberek igényeit. Ezt egy nagyon egyszerű példával lehet bemutatni. Mindenki számára egyértelmű, hogy amíg pl. az almák a fán lógnak, addig nem jelentenek gazdasági értéket. Először csak akkor válik ez a természeti adottság gazdasági értéké, amikor a természet az emberi munkán keresztül belekerül egy - gazdasági - körforgásba. Ezáltal a természetet egy olyan körforgásba hozzuk, amelyen keresztül emberi igényeket elégítjük ki.

A folyamat elemei

A körfolyamat a központi bankból indul ki.

A központi bank feladata, hogy pénzt teremtsen a semmiből a gazdaság számára, és tegye lehetővé azt, hogy oda és annyi pénz jusson el, ahova és amennyi kell. Se nem túl sokat, se nem túl keveset, hanem pont annyit, amennyire a gazdaság egészséges működéséhez szükség van. Majd amikor a körfolyamatnak vége, akkor a pénz újra visszatérjen ide. Azaz a központi bank feladata, hogy a gazdaságban a pénz áramlásában egy egészséges ritmust hozzon létre és ezen keresztül szabályozza a vállalkozásokhoz áramló pénz mennyiségét.

A jelenlegi mértéktelen gazdasággal és pénzrendszerrel szemben az organikus gazdaságban a pénz mennyiségét is pontosan meg tudjuk határozni. Ugyanis a szellemi fejlődéssel együtt a szellemi munka (Értékteremtő faktor II.) aránya egyre nagyobb lett és általa a fizikai munkában (Értékteremtő faktor I.) egyre több megtakarítás jelent meg, amit így az embernek már nem kellett teljesíteni. Ez azt mutatja, hogy ez a két értékteremtő faktor szoros és inverz-poláris kapcsolatban van egymással. Ezért, no meg azért, mert egy zárt rendszerben élünk, a kétféle módon létrehozott érték összege mindig állandó! Ez az összeg állandó, hiszen a szellemi munka nyomán létrejött minden értéknövekedés, a fizikai munkában egy azzal pontosan egyenlő csökkenést fog okozni.

A vállalkozások egy olyan hitelt kapnak, amelyiknek egyetlen egy fedezete van, azoknak az embereknek a szabad kreatív szellemi képessége, akik ezekben a vállalkozásokban együtt dolgoznak. A vállalkozó, aki felveszi ezt a hitelt, az ezt a pénzt, amit a központi banktól kapott azt gyakorlatilag ezt a munkásoknak, mint munkabért ki is fizeti. **Ezáltal a kölcsönpénz vásárló pénzzé alakul át.**

Közben az emberek képessége beáramlik a vállalkozásokba, és az emberi szellem a munkán keresztül megragadja a természetet és átalakítja azt. A működő emberi szellem a természet átalakításával az igények kielégítésére alkalmas termékeket és szolgáltatásokat hoz létre. Ezek az így megtermelt terméke és szolgáltatások aztán a piacra kerülnek és ott az emberek megvásárolják azokat.

Ezeket az egy gazdasági régió belül megtermelt termékeket aztán a piacon azok vásárolják meg, akik a vállalkozásokban, mint munkások dolgoznak. Ugyanis a hitelpénzből kapott jövedelem, a munkásokhoz áramlott, és ez arra kerül felhasználásra, hogy ők a szükségleteiket kielégítsék. A hitel pénz tehát vásárló pénzzé alakult át és a közösségi bankok közbeiktatásával áramlik, melyek a pénzpiac mindenkori állapota szerint negatív vagy pozitív kamatot adnak a náluk lehelyezett megtakarításokra. Az emberek tehát vásárló pénzzel fizetnek a piacon a szolgáltatásokért és termékekért.

Az állam a piacon **csak forgalmi jellegű adókat vet ki és szed be**, ezekből látja el feladatát.

Az organikus gazdaságban az **a pénz hitelpénzként indul el a körforgásban, majd átalakul vásárlópénzzé, végül pedig, mint vállalti bevételt a hitelek visszafizetésére kerül felhasználásra.** Annak a pénznek, amivel a vállalkozásokat feltőkésítik, fedezete az egész emberiség képessége. Ezt aztán az emberek megkapják, és végül a piacon összetalálkozik a megtermelt áruval.

A lényeg, hogy ez a pénz visszafolyik a központi bankba, mert ha ez nem történik meg, akkor a véráramlás többé nem tud működni. Ugyanis organikus nézve a pénznek a piacon már csak egy jogi és elszámolási funkciója van, és ennek a pénznek innen vissza kellene folynia a központi bankba. **Mert a pénznek, amikor a piacon kiegyenlítődt az áru és az igény, akkor már nincs további gazdasági értéke!** Úgy, ahogy a vér is, amikor megtelítődik oxigénnel, akkor elmegy a vérrendszeren keresztül a testbe, de vissza kell folynia a szívhez. Mert a vér sem tudja megcsinálni azt, hogy mindig csak a végtagok felé áramlik, hanem egy zárt körfolyamatban áramlik, mindig visszatérve a kiindulási ponthoz.

Ez egyben ez a fejlett kapitalista rendszerek legnagyobb problémája is, ugyanis ott ma nem ez történik, hanem miután a piacon a pénz eljut a vállalkozásokhoz, az ott is marad. Ezáltal újra megteremtődik és a vállalkozások természetesen újra

termelni kezdenek vele. A modern pénzrendszerben a pénz gyakorlatilag kiszakad a központi bank és az állam ellenőrzése alól, és itt ezen a ponton privatizálódik.

Társulások, asszociációk lesznek az organikus gazdaságban **a gazdasági élet fő együttműködési formái**. Ezek **a jövő olyan társulásai**, melyek úgy jönnek létre, hogy az egyes gazdálkodók, vállalkozók önkéntesen társulásokba szerveződnek és ezekben a saját belátásuk és az organikus gazdaság elvei szerint, és nem a fentről kapott utasítások szerint cselekednek. Minden egyes ember, mint egyén a saját gondolataival, tapasztalataival járul hozzá a közös célok megvalósulásához, a közös eredményhez. Az organikus gazdaságban minden gazdasági esemény csakis az egyének ilyen együttműködésére épül majd. Ezekben a társulásokban egyesülnek majd a termelők, a kereskedők és a fogyasztók is, és a termelés, a kereskedelem és a fogyasztás kérdései itt dőlnek el.

A munkatársaknak kifizetett jövedelem mindig valamilyen viszonyban valamilyen arányban legyen az egész áramló pénz mennyiségével. Ebből az is következik, hogy egy vállalkozás egyedül igazán nem is tudná meghatározni, hogy milyen jövedelem szinteket állítson be. Ezért az asszociációkra az organikus gazdaságban szükség van.

A tulajdonjog kérdése is egyszerű. Egy vállalkozás tulajdonjoga nem lehet sem privát, sem pedig állami, a termőföld és a termelő eszközök is, egyfajta közösségi tulajdonban lesznek, mely a jelenleg ismertek közül talán a német Treuhand rendszerhez hasonlítható a legjobban. Ez egy szervezet, amelyik úgy funkcionál, mintha ő lenne a tulajdonosa az adott üzemnek vagy termőföldnek. De természetesen az, csak kezeli. Így nem adhatja el, vagy nem örökölheti, hanem gondoskodik arról, hogy működtesse és ha az, aki eddig kezelte már nem akarja tovább csinálni, akkor jöjjön egy másik és az csinálja tovább.

Teljesen hasonló a helyzet a **termőfölddel** is, ennek sem lehet kinevezett tulajdonosa, de egy ember használhatja ezt a földet, és mindaddig, amíg rendesen megműveli, amíg oda viszi az állatait és ott dolgozik. A közösség az ő rendelkezésére bocsátja mindaddig, amíg azon dolgozik. Hogyha meghal, vagy megöregszik, vagy valami miatt nem akarja tovább megművelni a földet, akkor az megint a közösségnek a tulajdonává válik, és akkor ez volt a második lépés.

A profitnak, a nyereségnek, mint gazdasági hajtóerőnek az organikus rendszerben nincsen semmi értelme. Abban az esetben, hogyha többletpénz jönne létre, akkor az mindig az asszociatív bankhoz érkezik, és ezt mindig elosztják azoknak, akiknek kevesebb pénzük van, mint amennyi a célok megvalósításához éppen kell. Mivel a profit nem lesz magántulajdon, ezért aztán egy egészségesen működő gazdaságban a profit már nem lesz többé gazdasági hajtóerő sem.

